

TIZEDIK FEJEZET

AZ ÁJULÁS

Egy nagyon meleg júniusi napon, egy héttel a 2008-as poz-nani Világkupa előtt már nagyon fáradtak voltunk. Azon az edzésen páros résztávokat mentünk, de Koló nem hozott vizet magával, és az enyémből sem ivott a fordulónál.

Felfelé jöttünk, már az utolsó résztáv utolsó egy perce következett. Bevált szokás volt nálunk, hogy megbeszéljük: egy perctől nyomjuk végig vagy csak fél perctől. Most is jött a dilemma, de elhatároztuk, hogy végighúzzuk az egy percet. El is indul-tunk iszonyú iramban, és meg is csináltuk nagyon keményen. Ahogy megálltunk, mind a ketten előre rogytunk zihálva, ahogy ez ilyenkor lenni szokott. Kapkodtuk a levegőt, mint mindig.

Egyszer csak megszólalt Koló, mint előtte már számtalanszor:

– Robi, gyere ide!

Alig hallottam én is, amit mond, nem is értettem, hogyan is gondolhatja, hogy ezt Robi meghallja. De ezt is alig tudta ki-mondani, úgyhogy ez már gyanús lett.

– Mi van? – kérdeztem

– Rosszul vagyok – mondta szinte suttogva.

Azonnal kiabáltam Robinak, hogy Koló nem érzi jól magát, és integettem is neki. Robi el is indult felénk teljes gőzzel, aztán gyorsan meg is állt, nehogy nekünk jöjjön, de annyira sietett, hogy belénk jött, és eltörött a hajó az én oldalamon.

Gyorsan megfogtam a motorcsónak orrát, hátra toltam Koló-nak, és mondtam neki:

– Dőlj rá!

De nekem a bal kezemhez oda volt csuklószorítózva a lapát, és nem tudtam vele fogni rendesen, majd hátranéztem, és láttam, hogy nem dől rá, csak üveges tekintettel néz el a másik irányba, és nincs magánál. Abban a pillanatban be is esett a vízbe, mint egy tuskó.

Akkor fogtam fel, hogy nagy baj van, azonnal ugrottam utána, alányúltam hátulról, a mellkasát átkarolva. Abban a másodpercben magához tért, gondolom, a hideg víztől.

– Jól van – mondtam neki –, semmi baj, nyugi, nyugi.

És elkezdtünk azonnal röhögni, én meg is nyugodtam kicsit. Majd Koló megszólalt:

– A rohadt életbe, öreg vagyok én már ehhez – s elkezdett viccelődni magáról cinikusan, miközben fogtam.

– Gyere fel a hajóra – mondtam.

Robi addigra hátratolatott, de közben elkezdett süllyedni a kenunk. Koló erre megint pánikba esett.

– Ne izgulj – nyugtattam –, bármедdig meg tudlak tartani.

Utána megint közelebb jött Robi, én meg egy pillanat alatt lecsatoltam a lapátomat. Segítettem félig visszacsúsztatni a hajóra, ott megnyugodott, de zihált tovább, majd elkezdett megint nevetni.

Aztán nagy nehezen bemásztunk a motorcsónakba, Robi is végre kezdett megnyugodni. Kifújtuk magunkat mindannyian, és lehiggadtunk. Koló közben teljesen jól lett, és visszaszálltunk a kenuba. Szép lassan elindultunk visszafelé, s egyszer csak megszólalt:

– Bucok, húzzunk már egy pár erősebbet, nem akarok ezzel a rossz érzéssel hazamenni.

Kolónak egy dolog mindig nagyon fontos volt, hogy jó érzéssel szálljunk ki a hajóból, ne kudarcélménnyel, mindig pozitív legyen az edzés vége.

– Jól vagy? – kérdeztem

– Aha, jól vagyok.

Nem ellenkeztem vele, de hozzáteszem, nem is hagyta volna, és húztunk is egy pár lendületet.

Miután kiszálltunk, elkezdtünk beszélgetni, hogy azonnal orvoshoz kell mennie. Egyáltalán nem ellenkezett, pláne ő, aki minden apró bajával rögtön rohant a doktorhoz, ha egyet tüszentett, már ott volt.

Próbáltuk elemezni, hogy mi is történhetett:

– Nem ittam, és nem is hoztam magammal vizet.

– Nem hiszem el – mondtam. – Száz éve kenuzol, és 40 fokban nincs nálad víz.

– Ez most így jött ki – válaszolta, és hozzáfűzte, hogy reggelizni sem tudott.

Megnyugtattuk magunkat, hogy a vízhiánytól dehidratált lett, a kaja miatt pedig leesett a cukra, ráadásul ebben a melegben egyébként is nehéz, de ettől függetlenül el kell mennie orvoshoz.

Természetesen aznap elment a kórházba, ahol kivizsgálták, és azt mondták, hogy minden rendben van. Tudom, Robi is nagyon aggódott, és másnap azonnal felhívta telefonon, pedig rá egyáltalán nem volt jellemző, hogy Kolót hívogatta volna, ez inkább fordítva működött. De ő is nagyon izgult, ugyanúgy, ahogy én.

Mivel semmi rendelleneset nem találtak, ment minden tovább, ahogy eddig, de azt, hogy belül mit érzett, és mennyire vette komolyan, vagy esetleg csapta be önmagát, azt már soha nem tudjuk meg.

Utána elment Mártához, a pszichológusunkhoz. Neki is elmesélte, hogy amikor elájult, micsoda égető fájdalmat érzett a végtagjaiban, olyat, amelyet eddig soha. Arról is beszélgettek, hogy Koló mennyire fél ettől az ájulástól, és az azt követő kínzó fájdalomtól. Márta azonnal felvetette neki, hogy ezen el

kéne komolyan gondolkodnia, ha így érez, ne szálljon többé vízre, ő egyébként is már Sydney után javasolta Kolónak, hogy váltania kell, mert nem lehet örökké sportolni. Sokat segített neki, elvitte pályaválasztási tanácsadóhoz, támogatta a főiskolák kiválasztásában, hisz Koló 19 éves kora óta járt hozzá, kilenc évig folyamatosan. Az utóbbi években viszont ritkábban.

Márta többször is felvetette:

– Abba kellene hagynod a kenuzást, hiszen az élet annyi minden másról is szól!

Az egyik ilyen alkalommal Koló leszegett fejjel csak annyit mondott:

– Soha nem fogom abbahagyni.

Márta mégis kérlelte:

– Akkor legalább a versenyzést fejezd be, mert az már túl megerőltető lehet.

Ezen az utolsó beszélgetésen is felmerült ez a kérdés. De Koló boldogan mesélte, hogy tetőtől-talpig kivizsgálták, és hogy a folyadékhiány volt az oka:

– Tudod, aznap reggel nem volt nálam, a hajóban víz, és nem is reggeliztem.

S büszkén mutogatta a kezében lévő palackot, hogy most már mindenhová visz magával folyadékot, ki sem lép az utcára víz nélkül:

– És már egyébként is csak hat hét van az egészből hátra, az olimpia után pedig úgymint abba hagyom.

Az eset után Robival és Kolóval leültünk hármásban beszélgetni, hogy mi legyen, hogyan tovább, de azt mondta, hogy jól van. Mivel felnőtt ember, tiszteletben tartottuk akaratát, döntését a folytatásról.

– Ha bármelyikünk is sejtett volna valamit, akkor azonnal leállítottuk volna – mondom dühösen Dittmernek. – Szarom

le az olimpiát, és szarok az egész kenuzásra. Az ő élete és az emberélet mindennél fontosabb.

- Ne idegeskedj, nem tehetsz róla – válaszol Dittmer.
- Tudom – motyogom halkán magamban.

Ettől kezdve amikor egyesben edzettünk, mindig odamentem mellé, pedig elvileg a teljes Duna szélességben evezünk. Robi is állandóan őt figyelte, mert azért mindenkiben volt egy félsz, ha rágörnyedtünk a lapátra. Az az igazság, hogy egy-egy húzószabb résztáv után pengeélen táncolunk folyamatosan, az emberi teljesítőképesség határát súroljuk.

Azon a szombaton elmentünk motorcsónakázni, négyesben.

Már régóta kérleltem Kolót, nézze meg az új motorcsónakomat. Mindig úgy tett, mintha nem érdekelné, hiszen ő halandó emberi dolgokkal nem foglalkozik. Ezt sugározta felém, de belül tudtam, hogy mégiscsak izgatja.

Lehajóztunk a Dunakanyarhoz, négyesben, megnézni a naplementét. Gyönyörű volt. Természetesen én vezettem, s láttam, hogy Koló is nagyon élvezi. Egyre jobban tört felszínre gyermeki kíváncsisága s boldogsága...

Az este gyönyörű volt, nagyon élveztük, minket egyébként is különös kapcsolat köt vízhez, a Dunához. Kanyarogtam össze-vissza, gyorsítottam, lassítottam, nagyon tetszett neki. Meg is kérdeztem tőle:

- Akarod vezetni?
- Nem is tudom – válaszolt kérdően.
- Próbáld ki, hisz kormányos vagy!
- Na, jó de csak a te kedvedért!

És akkor átvette a kormányt, s olyan boldogság ült ki az arcára, amelyet még soha nem láttam. Azt hiszem, sikerült levetkőznie a Kolonics György-féle kőkemény terminátor sportoló maszkot, és előjöttek azok a mély érzelmek, melyek igazán

jellemezték őt.

Vezette, boldog és önfeladt volt, mosolygott és lelazult. Majd visszaadta nekem a kormányt, utána még nevetgélünk, beszélgettünk, majd egyszer megszólalt:

– Jól van, Bucok, vigyél ki a partra, megyünk haza.

És átvette megint az uralmat a Koló-gépezet, a kemény és fegyelmezett. Akkor úgy éreztem, és valami olyan tudatosult bennem, semmilyen boldogságot nem enged meg magának, amíg profi sportoló, néha szinte már önsanyargató volt, mint-ha neki ezt nem volna szabad.

Csak az edzésfelfogásban különböztünk, én lazább voltam, ezt ő mindig szóvá is tette. Amióta megismertem, tudtam hogy ő egy feladat, kihívás számomra, természetesen a szó neme-sebb értelmében. Ezt csak pozitívan értem, nagyon tiszteltem, és szerettem, mint embert, mint sportolót, aztán később, mint barátot. Tudtam, hogy a közös munkánk igazán rajtam múlik, legalábbis abból a szempontból, hogy én vagyok a hajóban simulékonyabb és alkalmazkodóbb.

Minden egyes versennyel, edzéssel, viccelődéssel, problémával és még sorolhatnám, közelebb kerültem hozzá. Céloommá vált az ő barátságának megszerzése. Nagyon sok nehéz pillanatunk volt, de megoldottuk, áthidaltuk, úgy gondolom, ez természetes bármilyen munka- vagy sportkapcsolatban. Sokat tanultam tőle, s talán ő is tőlem.

Aznap este, mikor rosszul lett, sokat gondolkoztam, micsoda ember, mondom magamban, mindenre képes a sportért. Fel-tettem magamnak a kérdést: én mikor nyomnám úgy, hogy elájuljak, vagy rosszul legyek, egyáltalán méltó vagyok-e hozzá.

Ez a fanatizmus csak egy emberben volt meg: Kolonics György-ben, a kenukirályban. Eggyé vált a kenujával, mind az evezés-sel, mint egy kábítószer, talán így tudnám jellemezni. Lenyű-gözött és ámulatba ejtett, hogy lehet így szeretni valamit, és

ilyen fegyelmezett alázattal csinálni. Erre csak ő volt képes.

Beszélgettem erről a főtitkárunkkal, és Gábor nagyon szépen fogalmazott:

– Koló egybeforrt a vízzel, a kenuval, sokszor azt sem vette észre az ember, hogy egyáltalán van alatta hajó, mert annyira harmonizált az egésszel, sőt még az sem tűnt fel, hogy háborog alatta a víz. Úgy érzem, teljes mértékben azonosult imádott sportágával.

Nem hiszek a véletlenekben, előtte sem hittem. Tudom – most már biztosan –, hogy nekem kellett mellé kerülnöm, ez az én karmám, talán valakik, valamiért engem választottak. Koló erről már biztos megbizonyosodott, én ráam még váratott ez a dolog.

Már beszéltem furcsa, nagyon kemény, de nagyon érzékeny jelleméről. Néha úgy éreztem, mintha két ember lakozna benne. Félre ne értsék, nem arra gondolok, hogy örült volt. A szó pozitív értelmében viszont az volt, de mindannyian örültek nek kell lennünk, akár lapátot, akár egy hangszeret vagy akár egy festőecsetet ragadunk meg. Bele kell örülnünk, ha jól akarjuk csinálni, de az élet bármely területéről is hozhatnék fel példákat.

Különös jelleme, testi és lelki ereje, aurája szinte belém ívódott, a küzdeni akarása, a fegyelmezettsége, a kitartása a résszemmé vált. Ez az embertípus találja fel a gyógyszereket, ez az embertípus mászik meg hegyeket, ez az embertípus vezeti át az Alpokon hadseregét, ez az embertípus még talán a halált is legyőzi.

A bajnokok – néha már-már önpusztító – profi sportéletébe ez a fajta gondolkodás elengedhetetlen, de beszélhetnék a művészekről, a színészekről vagy bármilyen embercsoportról.

Az utolsó reményem, hogy Koló halála nem értelmetlen, nem lehet értelmetlen. Tudom, ezt nehéz földi halandóként felfogni,

én is csak ember vagyok, de értelmet kell keresnünk benne. Tudom azt is, hogy ez nem vigasztal senkit, a szüleit, a menyasszonyát, a testvérét, a barátait, mindenkit, aki ebben az országban él, de valamit halálával is tanított nekünk, ahogy egész példamutató életével. Csak ismerjük fel, és értsük meg, és figyeljünk oda rá...

A rosszindulatú és tudatlan véleményeket elhessegetve: nem doppingolt és én sem. Ez teljes mértékben ellenkezett abszolút becsületes magatartásával. Nem magyarázkodom, akármit csinált volna – ő vagy én –, vállalnám, mert úgy érzem, elég tökösek gyerekek vagyunk, hiszen a kenusok tökösek. De ezek a hamis felhangok nem kellene, mert a további generációknak így is nehéz megérteni és feldolgozni azt, ami történt.

Én hiszem azt, és tudom, hogy ennek a sportágnak és országnak sok Kolonics Györgyre van szüksége, ez nem propaganda és reklámszöveg. Csak Koló egyik mondatát tudom idézni a sydneyi olimpiai győzelme után:

„Hát, ez most így alakult...”